

μακαρίτης

μακαρίτης, ο, θηλ. **μακαρίτισσα, η**, ουσ. [*<αρχ. μακαρίτης>*], αυτός που έχει πεθάνει. Λέγεται συνήθως με συμπάθεια, γιατί όποιος πεθαίνει, γλιτώνει από τα βάσανα της ζωής: «η τελευταία επιθυμία του μακαρίτη ήταν να 'ναι τα παιδιά του πάντα αγαπημένα». (Λαϊκό τραγούδι: *σα ζούσε ο μακαρίτης μες στις ζωής του το βίο ό,τι έβλεπε στον κόσμο το 'γραφε στο βιβλίο*).

- *έγινε μακαρίτης*, πέθανε: «δε μένει πια σ' αυτό το σπίτι ο τάδε που ζητάς, γιατί έγινε μακαρίτης πριν από πολύ καιρό».

- *ήταν κοντός (ψηλός, χοντρός, αδύνατος) ο μακαρίτης!* ειρωνικός υπαινιγμός σε κάποιον που φοράει ρούχο εντελώς έξω από τα μέτρα του και το υπονοούμενο είναι πως το πήρε από κάποιον που πέθανε: «ρε συ, ήταν κοντός ο μακαρίτης και τα μανίκια του σακακιού σου 'ρχονται στους αγκώνες! || ήταν ψηλός ο μακαρίτης και τα μπατζάκια σου έρχονται πάνω απ' τους αστραγάλους σου!».

- *κάλλιο δειλός, παρά μακαρίτης*, δηλώνει την αξία της ζωής: «για ψύλλου πήδημα δεν κάνω παλικαριές γιατί, κάλλιο δειλός, παρά μακαρίτης».

- *στις εννιά του μακαρίτη, άλλος έρχεται στο σπίτι ή στις εννιά του μακαρίτη, άλλος μπήκε μέσ' στο σπίτι ή στις εννιά του μακαρίτη, άλλον έβαλε στο σπίτι*, λέγεται ειρωνικά για τη χήρα εκείνη που, σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα από το θάνατο του άντρα της, δημιούργησε ερωτικό δεσμό. (Λαϊκό τραγούδι: *μια χήρα είχε ορκιστεί στο πρώτο της στεφάνι, αλλά δεν έμεινε πιστή στον όρκο που είχε κάνει. Στις εννιά του μακαρίτη, άλλον έβαλε στο σπίτι*).

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας